

можливості його розвитку й потребують подальшого удосконалення.

Таким чином, теорія кримінального процесу потребує вирішення наукового завдання, що полягає у комплексному теоретичному дослідженні екстрадиції як інституту кримінально-процесуального права України. Зазначені обставини обумовили вибір теми дослідження та свідчать про її актуальність з теоретичної та практичної точок зору.

МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

рядовий міліції, курсант 3-го курсу факультету підготовки кадрів для підрозділів боротьби з економічною злочинністю навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

Сіренко Максим Юрійович

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу НАВСУ **Мельник О.В.**

Головним завданням на сучасному етапі побудови правової України є захист прав та інтересів людини, її життя, здоров'я, честі та гідності, гарантування особистої недоторканності й повної безпеки. В умовах високого динамізму соціальних перетворень, сьогодні, як ніколи, толерантне ставлення до людини має бути пріоритетним в нашому суспільстві. Так ст. 3 Конституції України проголошує, що саме людина мусить бути найважливішою соціальною цінністю суспільства й держави.

Так під час боротьби зі злочинністю, побудови якісно нового демократичного суспільства та зміцнення законності в Українській державі вимагає від осіб, які здійснюють кримінально – процесуальні функції, дотримання не лише закону, а й норм моралі, яка являє собою : «систему норм і принципів поведінки людей у ставленні один до одного та до суспільства».

Мораль має бути базовою категорією у формуванні основних положень як кримінального процесу в цілому, так і при проведенні окремих слідчих дій у стадіях досудового розслідування взагалі.

Кримінально – процесуальний кодекс передбачає перелік слідчих дій та порядок їх проведення. Але в чинному КПК, а також і в проекті нового КПК №9700 не існує правил щодо прийомів та методів, за допомогою яких треба проводити слідчі дії. Кримінально – процесуальний кодекс не дає відповіді, яка саме форма організації найбільш доречна. Так, у слідчого чи прокурора є сфера діяльності, яка не регулюється законом. У цьому випадку лінію поведінки він обирає самостійно.

На думку В.І. Комісарова, характерною особливістю всіх слідчих дій є їх правова природа. Кожна слідча дія, яка виконана – це юридичний факт, у якому виникають відповідні правовідносини слідчого з учасниками процесу.

Однією з найважливіших, найпоширеніших слідчих дій, на нашу думку є обшук, яка як і огляд є основою, базисом для проведення в подальшому інших слідчих дій і є саме тією слідчою дією при якій виявляється великий об'єм доказової інформації, яка в подальшому має велике значення в ході розслідування кримінальної справи.

Проведення обшуку певною мірою зачіпає інтереси громадян на відміну від огляду та освідування. Більш того, обшук спричиняють занепокоєння та тривогу не тільки особі, яку обшуковують, а й її рідним та близьким людям. Тому, під час проведення цієї слідчої дії не слід забувати про моральні вимоги.

С.Г. Любичев зазначає, що обшук – це така слідча дія, яка має яскравий вираз примусового характеру. Вторгнення слідчого в особисте життя громадян, обмеження їх прав і законних інтересів, які неминучі під час проведення цих слідчих дій, зобов'язують слідчого особливо суворо виконувати вимоги кримінально-процесуального закону та моралі.

Порядок проведення цієї слідчої дії регламентовано главою 16 чинного КПК та Розділом III. Досудове розслідування, а саме ст. 234 Обшук проекту КПК № 9700.

Виходячи з тексту ст. 177 чинного КПК та ст. 234 проекту КПК № 9700, обшук – це слідча дія, яка полягає в примусовому обстеженні житлових та інших приміщень, ділянок місцевості і окремих осіб з метою виявлення і вилучення речових доказів, нажитих злочинним шляхом, грошей та інших цінностей, предметів, які вилучені з цивільного обігу, знаходження трупів, тварин, затримання осіб, які розшукуються.

Під час проведення обшуку особа, до компетенції якої це належить, зобов'язана етичними нормами до того, щоб не завдати зайвого хвилювання членам сім'ї особи щодо якої проводиться обшук. Насамперед, це стосується дітей.

Враховуючи, що обшук має специфічні риси його примусовий характер може викликати під час його проведення не лише «словесну боротьбу» між особою, яка провадить обшук та обшукуваними. Трапляються випадки фізичного протистояння між зазначеними особами. Звісно, побачене дитиною таке видовище залишає надовго не лише неприємні спогади, а й провокує в неї вади. Тому діти повинні залишити приміщення, де проводиться обшук. Це етична вимога.

Дещо інакше справа, коли дитина віком до 14 років сама вчинила злочин та обшук має бути проведений за її місцем проживання. Тоді, на наш погляд, доречним буде спочатку запитати таку дитину про добровільну видачу речей, що розшукуються. Якщо дитина не підтвердить їх приховування, то обшук проводиться на загальних умовах, але у присутності лише дорослих.

Тому, з усіх позицій моральним є відсутність дитини під час провадження обшуку.

У випадку, коли особа відносно якої проводили обшук виявляється непричетною до злочину, вона повинна бути реабілітована. Це можна зробити, якщо повідомити про це за її місцем проживання чи за місцем роботи, або іншим шляхом.

На нашу думку, в новому КПК варто закріпити норму відповідно до якої «дітям до 14 років буде заборонено бути присутніми при провадженні обшуку». Це буде сприяти нормальному розвитку особистості дитини без психічних та фізичних вад.

Доцільним також є створення норми, яка містила б моральні положення, яких повинен дотримуватися прокурор, слідчий, особа яка проводить дізнання під час проведення слідчих дій і дати їй назву «культурно – етичні вимоги досудового розслідування».

Це сприятиме зміцненню моральних чинників під час виконання покладеного законом обов'язку слідчого, прокурора та особи, яка провадить дізнання охороняти права та законні інтереси фізичних та юридичних осіб, швидко розкривати злочини, викривати винних та забезпечувати правильне застосування закону.

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХАБАРНИЦТВА

рядовий міліції, курсант 2-го курсу факультету підготовки слідчих навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів НАВС

Котюжанська Наталія Василівна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, викладач кафедри досудового розслідування навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів НАВС **Бегма А.П.**

*«...не збідніє рука того, хто дає,
не відсохне рука того хто бере»*

Хабарництво – небезпечний злочин, який підриває авторитет держави і суспільних установ, порушує права та інтереси громадян і разом з тим супроводжує інші злочини. В сучасному світі, і в